

Guía Docente

Datos Identificativos					2020/21
Asignatura (*)	ANATOMÍA II		Código	651G01002	
Titulación	Grao en Fisioterapia				
Descritores					
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos	
Grao	2º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6	
Idioma	CastelánGalego				
Modalidade docente	Presencial				
Prerrequisitos					
Departamento	Fisioterapia, Medicina e Ciencias Biomédicas				
Coordinación	Fuentes Boquete, Isaac Manuel	Correo electrónico	i.fuentes@udc.es		
Profesorado	Díaz Prado, Silvia María Fernandez Fernandez, Esther Del Carmen Fuentes Boquete, Isaac Manuel Toro Santos, Francisco Javier de	Correo electrónico	s.diaz1@udc.es esther.fernandez1@udc.es i.fuentes@udc.es javier.toro@udc.es		
Web					
Descrición xeral	Estudo da anatomía dos membros superiores e inferiores, do sistema cardiorespiratorio e da esplanoloxía.				
Plan de continxencia	<p>1. Modificacións nos contidos: Non se realizarán cambios nos contidos.</p> <p>2. Metodoloxías: *Metodoloxías docentes que se manteñen: mantéñense todas as metodoloxías, excepto o traballo tutelado e a súa exposición oral. Ademais, non computan na avaliación da materia a participación activa nas prácticas de laboratorio nin o obradoiro. *Metodoloxías docentes que se modifican: As sesións maxistras e as prácticas de laboratorio (nas que se imparten contidos teóricos co apoio na docencia presencial do uso de maquetas e de ósos da osteoteca) faranse a través de Teams. A proba obxectiva realizarase a través de MOODLE e suporá o 80% da nota final da materia.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado: Farase a través dos medios institucionais da UDC de atención a distancia. En particular, empregarase: correo electrónico, MOODLE e Teams. As titorías serán a demanda, previa solicitude por correo electrónico e, preferiblemente, en horario oficial de titorías.</p> <p>4. Modificacións na avaliación: A avaliación consistirá en: Proba mixta: 20%. Proba obxectiva: 80%. Ambas probas (mixta e obxectiva) realizaranse a través de MOODLE. A proba obxectiva consistirá unicamente dun exame tipo test.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía: non hai modificacións.</p>				

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral como escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.

B1	CB1 - Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	CB2 - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	CB3 - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	CB4 - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado
B5	CB5 - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C9	Ter a capacidade de xestionar tempos e recursos: desenvolver plans, priorizar actividades, identificar as críticas, establecer prazos e cumprilos.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Dominar a terminoloxía anatómica, de modo que o alumnado coñeza a nomenclatura actualizada das estruturas anatómicas e adquira a capacidade de descrición destas estruturas empregando termos de orientación espacial.	A1 A17 A19	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C8 C9
Desenvolver a capacidade de observación.	A1 A17 A19	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C8 C9
Coñecer a morfoloxía xeral do corpo humano, a localización, a forma e a estrutura dos seus órganos, sistemas e aparatos, así como as súas interrelacións.	A1 A17 A19	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C8 C9
Coñecer a morfoloxía, a localización e as interrelacións das estruturas anatómicas que constitúen, en particular, o aparato locomotor de membro superior e membro inferior, o sistema cardiocirculatorio e o aparato respiratorio.	A1 A17 A19	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C8 C9
Identificar a forma e as relacións das diferentes estruturas anatómicas mediante o uso de esquemas, debuxos, fotografías, e modelos tridimensionais (maquetas).	A1 A17 A19	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C8 C9

Comprender a función dos órganos e sistemas a través da posición, forma e estrutura básica.	A1 A17 A19	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C8 C9
Utilizar os coñecementos anatómicos no plantexamento e análise de problemas clínicos pertinentes.	A1 A17 A19	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C8 C9
Alcanzar o nivel suficiente de coñecementos anatómicos para comprender outras áreas da titulación relacionadas e realizar cursos de especialización en diversos campos da Fisioterapia.	A1 A17 A19	B1 B2 B3 B4 B5	C1 C8 C9

Contidos	
Temas	Subtemas
IV. Membro superior.	<p>CONTIDOS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ósos do membro superior. Cintura escapular, úmero, radio e cúbito, ósos do carpo, ósos do metacarpo e dos dedos. 2. Articulacións do membro superior. Complexo articular do ombro. Articulacións do cúbado e radiocubital distal. Complexo articular do pulso. Articulacións da man. 3. Musculatura do membro superior. Musculatura do ombro. Musculatura do brazo. Musculatura do antebrazo. Musculatura da man. 4. Vascularización do membro superior. 5. Inervación do membro superior. <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Estudar o esqueleto do membro superior nos ósos e nas maquetas do laboratorio de Anatomía Humana. 2. Estudar as articulacións do membro superior nas maquetas do laboratorio de Anatomía Humana. 3. Identificar músculos do membro superior nas maquetas do laboratorio de Anatomía Humana. 4. Identificar mediante palpación estruturas anatómicas do membro superior. 5. Valorar a acción de músculos do membro superior.

<p>V. Membro inferior.</p>	<p>CONTIDOS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ósos do membro inferior. Cintura pelviana, fémur, tibia e peroné, ósos do tarso, ósos do metatarso e dos dedos. 2. Articulacións do membro inferior. Articulación sacroilíaca. Sínfise púbica. Articulación coxofemoral. Articulación do xeonllo. Articulación do nocello e articulacións tibioperoneas proximal e distal. Articulacións do pé. 3. Musculatura do membro inferior. Musculatura da rexión glútea. Musculatura do muslo. Musculatura da perna. Musculatura do pé. 4. Vascularización do membro inferior. 5. Inervación do membro inferior. <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Estudar o esqueleto do membro inferior nos ósos e nas maquetas do laboratorio de Anatomía Humana. 2. Estudar as articulacións do membro inferior nas maquetas do laboratorio de Anatomía Humana. 3. Identificar músculos do membro inferior nas maquetas do laboratorio de Anatomía Humana. 4. Identificar mediante palpación estruturas anatómicas do membro inferior. 5. Valorar a acción de músculos do membro inferior.
<p>VI. Sistema cardiocirculatorio.</p>	<p>CONTIDOS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Corazón. Morfoloxía externa. Relacións. Vasos e nervios do corazón. 2. Corazón. Morfoloxía interna. Cavidades cardíacas. 3. Circulación maior ou sistémica e circulación menor ou pulmonar 4. Sistema linfático. <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Estudar nas maquetas a morfoloxía do corazón. 2. Estudar nas maquetas os principais vasos sanguíneos.
<p>VII. Estesioloxía.</p>	<p>CONTIDOS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sentido da visión. Anatomía do globo ocular e os seus anexos. 2. Sentido da audición. Anatomía do oído externo, oído medio e oído interno. 3. Sentidos do olfato, gusto y tacto. <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identificar nas maquetas as estruturas anatómicas do globo ocular. 2. Identificar nas maquetas os elementos anatómicos do oído externo, medio e interno.

VIII. Esplacnoloxía.	<p>CONTIDOS:</p> <p>1. Sistema Dixestivo. Cavidade oral e glándulas salivales. Farinxe e esófago. Estómago. Páncreas. Bazo. Fígado y vías biliares. Intestino delgado, intestino grueso, sigma, recto e ano. Peritoneo.</p> <p>2.- Aparato Respiratorio. Cavidade nasal. Larinxe, tráquea e árbol bronquial. Pulmons, pleura e mediastino. Mecánica respiratoria.</p> <p>3. Aparato Xénito-Urinario. Aparato urinario: ril, uréter, vexiga urinaria. Uretra. Glándula suprarrenal. Aparato xenital masculino e feminino: órganos xenitales internos y externos.</p> <p>ACTIVIDADES PRÁCTICAS:</p> <p>1. Identificar nas maquetas os componentes do aparato dixestivo.</p> <p>2. Identificar nas maquetas os componentes do aparato respiratorio.</p>
----------------------	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A17 A19 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C8 C9	26	39	65
Prácticas de laboratorio	A1 A17 A19 B1 B4 B5 C1 C8 C9	20	30	50
Traballos tutelados	A1 A17 A19 B1 B2 B4 B5 C1 C8 C9	0	9	9
Presentación oral	A1 A17 A19 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C8 C9	3	0	3
Obradoiro	A1 A17 A19 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C8 C9	0	16	16
Proba mixta	A1 B3 B4 B5 C1	4	0	4
Proba obxectiva	A1	2	0	2
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Clase que desenvolve os contidos teóricos dunha unidade temática. É unha clase participativa, favorecendo o intercambio de opinións e o debate.
Prácticas de laboratorio	<p>Clases que desenvolven a un tempo contidos teóricos e prácticos dunha unidade temática. Ademais dos recursos da sesión maxistral (encerado, vídeo-proxección, etc.), empréganse como apoio á docencia as maquetas e os ósos da osteoteca do laboratorio de Anatomía Humana.</p> <p>A docencia impártese a grupos reducidos, de modo que favorece a participación do alumnado mediante o intercambio de opinións, o debate e a resolución de problemas, permitindo así a atención personalizada.</p> <p>Avaliación continua: valorarase a actitude, o interese pola aprendizaxe e a capacidade para solucionar problemas formulados polo profesorado.</p>
Traballos tutelados	Avaliación continua. O alumnado deberá facer un traballo sobre un tema que estea relacionado co contido do programa. Este traballo realizarase en grupo (mínimo, 2 estudantes; máximo, 4 estudantes).

Presentación oral	Avaliación continua. O alumnado deberá expoñer e defender o traballo tutelado diante do profesorado e resto do alumnado, respondendo a calquera dubida formulada tanto por calquera deles/as.
Obradoiro	Avaliación continua. Consiste en exercicios que o alumnado debe realizar (completar debuxos esquemáticos de estruturas anatómicas, identificar detalles anatómicos en debuxos esquemáticos, recoñecer mediante anatomía de superficie determinadas estruturas anatómicas, etc.).
Proba mixta	Avaliación continua. Exames tipo test e preguntas de resposta breve para determinar o nivel de comprensión e coñecemento da parte da materia examinada.
Proba obxectiva	<p>Consiste nunha PROBA ESCRITA, que consta de dúas partes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Preguntas curtas (entre 10 e 25), que requiren unha resposta breve, en xeral dunha extensión máxima de media páxina. Consisten en preguntas de desenvolvemento textual e láminas anatómicas para completar ou identificar elementos. 2. Exame tipo test de 48 preguntas, cada unha con catro opcións e unha única resposta. Non se puntúa negativo por resposta incorrecta, mais descártase para o aprobado o 25% das repostas correctas. <p>No caso do alumnado que conte cunha adaptación curricular concedida pola Unidade de Atención á Diversidade (ADI) da UDC na que se recolla a dificultade para a realización de exames escritos, poderase substituír a Proba Escrita por unha PROBA ORAL, que consistirá en preguntas de resposta breve.</p>

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio Traballos tutelados Obradoiro	<p>A atención personalizada serve para o seguimento da aprendizaxe de cada alumno por parte do profesor.</p> <p>A través da tutoría, presencial ou a distancia, o profesorado aborda a resolución de dúbidas, a orientación ao estudo, así como o seguimento e a supervisión de traballos.</p> <p>As prácticas de laboratorio (nas que se desenvolven contidos teóricos co apoio de maquetas e ósos da osteoteca e, ademais, de palpación de estruturas e valoración muscular), ao realizarse con grupos reducidos, tamén facilita a aclaración de dúbidas de forma mais individual.</p> <p>A atención personalizada online farase a través dos medios institucionais da UDC de atención a distancia. En particular, empregárase: correo electrónico, MOODLE e Teams.</p> <p>As titorías serán a demanda, previa solicitude por correo electrónico e, preferiblemente, en horario oficial de titorías.</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	A1 A17 A19 B1 B4 B5 C1 C8 C9	Avaliación continua. Valorarase a actitude, a participación, o interese pola aprendizaxe e a capacidade para solucionar problemas plantexados polo profesorado.	5
Proba obxectiva	A1	Proba escrita ou oral (no caso de que o/a estudante conte cunha adaptación curricular concedida pola Unidade de Atención á Diversidade da UDC na que se recolla a dificultade para a realización de exames escritos).	60

Traballos tutelados	A1 A17 A19 B1 B2 B4 B5 C1 C8 C9	Avaliación continua. Consiste na realización dun traballo en grupo (de entre 2 e 4 estudantes) sobre un tema relacionado cos contidos do temario.	5
Presentación oral	A1 A17 A19 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C8 C9	Avaliación continua. Exposición oral e defensa do traballo tutelado ante o profesorado e o resto do alumnado. Valorarse a orixinalidade na presentación, o contido, o traballo en grupo e o dominio do tema exposto. Ao final da presentación, os/as estudantes que expoñen o traballo deben contestar calquera dúbida plantexada polos/as compañeiros/as e/ou profesores/as.	5
Proba mixta	A1 B3 B4 B5 C1	Avaliación continua. Exames tipo test e preguntas curtas para determinar o nivel de comprensión e coñecemento da parte da materia examinada.	20
Obradoiro	A1 A17 A19 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C8 C9	Avaliación continua. Consiste en completar láminas anatómicas. Valorase o traballo realizado por cada estudante.	5

Observacións avaliación

Os créditos da materia Anatomía Humana II, de 6 ECTS, distribúense tal como se indica:

Membro superior: 2 ECTS. Membro inferior: 2 ECTS. Sistema cardiocirculatorio, estesioloxía e esplacnoloxía: 2 ECTS. Na cualificación da proba obxectiva, cada parte contribuirá como segue (indícanse os valores referidos a 10):

Membro superior: 33,0% (3,3 sobre 10; aprobado: 1,65). Membro inferior: 33,0% (3,3 sobre 10; aprobado: 1,65). Sistema cardiocirculatorio, estesioloxía e esplacnoloxía:

34,0% (3,4 sobre 10; aprobado: 1,7). Para cada parte, o exame tipo test e as preguntas curtas contribuirán a partes iguais (50% cada tipo de proba).

O aprobado da proba escrita sobre 10 corresponde a 5,0, sendo necesario obter en cada parte o 70% do aprobado.

No caso de que nunha das partes non se alcance a cualificación mínima necesaria para aprobar a proba escrita, o/a alumno/a non superará a materia.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - THIBODEAU-PATTON. (2008). "Estructura y Funcion del Cuerpo Humano", Barcelona. Ed. Elsevier - GRAY. (2015). Anatomía para Estudiantes. Barcelona Ed. Elsevier. - SOBOTTA. (2018). Texto de Anatomía. Barcelona Ed. Elsevier. - SOBOTTA. (2012). Atlas de Anatomía Humana. Barcelona. Ed. Elsevier. - PROMETHEUS (2014). Texto y Atlas de Anatomía. Anatomía General y Aparato Locomotor, Vol.1.. Ed. Panamericana - PROMETHEUS (2014). Texto y Atlas de Anatomía. Organos Internos, Ed. Panamericana - PROMETHEUS (2014). Texto y Atlas de Anatomía. Cabeza, Cuello y Neuroanatomía, Vol 3. Ed. Panamericana - F. NETTER. (2015). Atlas de Anatomía Humana. Barcelona. Ed. Elsevier
----------------------------	--

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais:- Non se utilizarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a realización de borradores.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías